

האיירה פניך על עבדך

יצא לאור ע"י

מערכת ברסלב

החומר הנשמה של
מבקשי ה באורו הברזי
שג' רבינו הקדוש
רבי נתמן מברסלב ז"ע

שנת השפ"ד

קרושים - אמוד

כרם איש אלה!

בעין טובה. הוא לעולם לא ייטוש אותך ולא יאכזב אותך. הקדוש ברוך הוא - הוא החבר הזה.

השמות 'מלך' או 'אלוקים' הם בוודאי אמיתיים ונחוצים לנו בוודאי גם היום, ובהם אנחנו משתמשים בתפילה שמונה עשרה ובברכות שאנחנו מברכים את השם. אבל כדי להחזיר את הכתר לשמות האלה, צריך לגלות בהם עצמם צד חדש: המלך הזה אינו רחוק. עם כל גדולתו, הוא מגיע עד אלי ממש ומציע לי קשר קרוב איתו.

הדבר שהכי כואב לנו והכי חסר לנו בחיים זה קשר. ההרגשה שיש מישהו שאוהב אותנו, שדואג לנו, שמתעניין בכל מה שקורה לנו, שמאמין בנו, שרואה את הצדדים הטובים שלנו, שיש לו תמיד עין טובה עלינו.

החיסרון הזה נפתר בהתבודדות. מי שמגלה את הקשר עם השם הוא כבר לא לבד. תמיד יש לו כתובת. לא משנה מה עובר עליו הוא פשוט יכול לפנות לקדוש ברוך הוא ולפרוק מולו את כל מה שיש לו על הלב.

אין אושר יותר גדול מזה!

והאושר הזה, בסופו של דבר, משפיע גם החוצה אל מי שסביבי, אל בני הבית, אל הילדים, אל החברים, אל כל אדם שפוגשים. כשאני מרגיש אוהב אני יכול לאהוב, כשאני מרגיש מנוחם אני יכול לנחם. כשאני מרגיש שמקשיבים לי אני יכול להקשיב לאחרים. מתוך הקשר הקרוב והאמיתי עם השם יתברך אני מתחיל לפתח קשר קרוב ואמיתי יותר גם עם אנשים בחיים שלי. אני מקבל כל כך הרבה מהקשר הזה איתו, שיש לי כבר הרבה מה לתת. אני יותר רואה את אחרים ואת מה שהם צריכים. אני יותר יכול למצוא את הטוב שלהם ולהאמין בהם, כי יש מי שרואה אותי ומאמין בי.

וככל שאני מרבה בהתבודדות, דברים בוחי משתנים. אני מגלה את עצמי ואת הכוחות שלי. אני מתחיל לזהות יותר מה מתאים לי בחיים ומה לא מתאים לי. הבחירות וההחלטות שלי בחיים נהיות פחות מבהולות ויותר מתוך חיבור לאמת שלי. אני מתחיל להתנתק ממידות רעות. אפילו כאלה שלא הייתי מודע אליהן. מול השם ולימוד הזכות שלו עלי, עולים ומתגלים דברים, וגם כשהם דברים קשים ולא נעימים, אני מסוגל לעמוד מולם בלי להיבהל ובלו להכחיש. אני מספר הכל לאבי וכשאני מספר אני מבין שרק הוא יכול לרפא אותי והוא באמת מרפא, צעד אחרי צעד, יום אחרי יום. רק לו יש את הכוח לעדן ולתקן אותי, עד שאני אהיה מה שאני באמת, טוב גמור ונקי לגמרי.

גם הגלים שעוברים עלי, המשברים, הניסיונות, נראים אחרת לגמרי. אני כבר לא עומד מולם לבד. וכשהשם איתי ואני מספר לו הכל, אני מתחיל גם להאמין שאני באמת אעבור את הכל בשלום, שמכל מה שעובר עלי אני רק אגדל, שהכל באמת לטובתי.

לאט לאט בעיות נפתרות ואיננו נעלמות. ספקות מתבהרים. עצות מועילות. בקשות גם מתגשמות. לפעמים בדרך ובאופן שמעולם לא חשבתי עליו.

מתוך כל השמות של הקב"ה בחרו חז"ל לפנות אליו בעיקר במילים - 'אלוקינו מלך העולם'. 'אלוקים' הוא הכינוי של מידת הדין בעולם, ומלך, כלומר אדון ושליט, שופט ומושל, שאנו עבדיו וצריכים לסור למשמעתו.

היו תקופות שבהן הקשר עם הקדוש ברוך הוא באמצעות השם הזה היה קשר פנימי ועמוק, לבבי ומרגש. קשר, שבעבורו מוכנים לחיות ולמות. בלי ההרגשה הזאת, קשה להבין איך אלפי ורבות יהודים מסרו נפשם למות ובלבד שלא להשתחוות לפסל או לעבור על מצוות הבורא. אין סיכוי שאדם יהיה מוכן למות, אלמלא הוא חש נאמנות וקרבה ברמה שאין למעלה ממנה לאותו 'אלוקים', ומלך.

אבל זרות חלפו. העולם השתנה ואנחנו התרחקנו מלהבין ולהרגיש מהי מלכות קדושה, מהו מלך ושליט שמעורר חשק לשרת אותו. ובימינו מתעורר בעולם צורך גדול ומהותי להכיר את הבורא וליצור איתו קשר גם מוויית אחרת, נוספת, לקרוא לו גם בשם אחר.

באחת הפגישות הראשונות בין רביה"ק לתלמידו מוריני רבי נתן ז"ע, כאשר הם טיילו יחד ושוחחו ביניהם, אמר רביה"ק משפט שנכנס בעומק לבו של תלמידו הגדול, ולדבריו הוא היה משפט מפתח בחייו. ואלו היו הדברים: 'טוב מאוד לשפוך את הלב לפני השם יתברך, ממש כמו ששופכים את הלב לפני חבר טוב אמתי!'

מה היה החידוש הגדול שבדברי? הלא מושג התפילה כבר היה ידוע ומפורסם. כאן חידש רביה"ק, שאפשר ליצור עם הקב"ה קשר מסוג מיוחד מאוד, אישי מאוד וקרוב. ועל סוג של קשר כזה, לא דובר מעולם באופן כזה - חבר טוב אמתי!

בשלוש מילים אלו מקוללת שאיפתו הכי עמוקה של כל אדם, שיהיה לו חבר כזה: אוהב אמתי, החפץ בכל לבו באמת ובתמים אך ורק בטובת חברו ללא שום אינטרסים. הוא לפעמים לא יצל את מה שידוע לו לרעת חברו. הוא שומר סוד מושלם ושום דבר ממנו שישמע לא יצא לעולם החוצה.

חבר טוב אמתי לעולם לא ייטוש את חברו ולא יבגוד בו, גם אם ירד חברו למדרגה הכי נמוכה. הוא תמיד ידע להקשיב בכל השמות הלב, יבין וישתתף בקורות חברו, יבכה איתו בצערו וישתתף בשמחתו. תמיד יהיה מזומן לו ויבוא לעזרתו בעת הצורך, לעולם לא יאכזב.

עם חבר טוב אמיתי אפשר לדבר תמיד בחופשיות, לספר לו מה שמרגש אותי, מה שמציק לי וכואב לי, מה שמפריע לי או מפחיד אותי. בלי לתכנן מראש על מה אני אדבר, בלי ניסיון לניסוחים חכמים. הוא יסתכל עלי בעין טובה ולא ישפוט אותי. תמיד אוכל לפנות אליו ותמיד הוא יהיה שם בשבילי. כשאני אדבר איתו אני ארגיש שמקשיבים לי, שרואים אותי, שמתחפפים איתי במה שקורה לי. אני ממש מחכה לפגישות איתו, לזמן שאוכל לפתוח לפניו את הלב.

כל אדם בעולם מאחל לעצמו חבר כזה. ורביה"ק אומר - יש לך כבר חבר כזה. יָבֵר אתו, שִׁפֵּף אותו, הוא באמת מקשיב ואכפת לו. הוא אוהב אותך ורוצה לשמוע אותך

ישנם השואלים מה יש לדבר עם ה' יותר מדקה אחת או שתיים, מדברים כל המונח על הלב, שיהיה ממון להוצאות הנצרכות; להיות ערליכער איד; שיהיה שלום בית; ילדים טובים ומאירים בתורה; וכי איך מגיעים עם כל זה לשעה שלימה? מה יש לעשות כל כך הרבה זמן?

אמנם צריך לשים על לב הבדל מהותי בין תפילה להתבודדות, התבודדות איננה תפילה גרידא, וכאשר רביה"ק מגדיר את התבודדות שהוא דיבור כמו בן המתחטא לפני אביו, או כדבר איש אל רעהו.

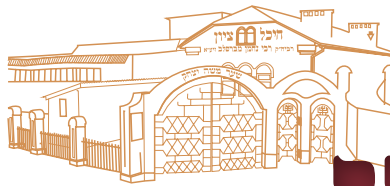
הגה"ח רבי אברהם יצחק כרמל ז"ל מאריך בזה בספרו 'אשפוך לפניו ייחוד' (שבכללו הוא ספר נפלא המבאר בבהירות כל ענין ההתבודדות), שבראש וראשונה על האדם לדעת ולהפנים בעצמו שהש"ת מעוניין בו וחפץ לשמוע את אשר בלבבו, השי"ת שומע ומקשיב לכל היוצא מפיו.

זאת ועוד צריך לדעת, שמוות לדבר עם השי"ת הכל כולל הכל ממש! דברים שאני לא מדבר עם שום אדם ודברים שאסור לדבר עם שום אחד, מותר וצריך לדבר עמו ית!

וכך מתחילים לדבר - לא להתפלל - אלא לדבר להשי"ת בדיבור ישיר כמו לחבר טוב שאינני חושש לומר לפניו הכל! בידיעה שהשי"ת שומע קולי וחפץ לשמוע אותי, יש לו כביכול כל הזמן בשבילי, כי כאשר יתנו לאדם רשות לדבר עם צדיק גדול ולהתייעץ עמו על כל העובר עליו בעבודת ה', הגם ששיש ויגיל לכך, אך יצו לו על שהוא מעכב את הצדיק ולוקח זממו היקר, והוא מנסה לדבר בדרך כבוד ובאופן מסודר, אך לא כן אצל השי"ת צדיקו של עולם, יש לו את כל הזמן לכל אחד, ואפשר לדבר עמו על הכל ממש, ואין צריכין לקצר, אלא לדבר כדבר איש אל רעהו באמת.

והמציאות הוא שכל אלו שנכנסים לעבודה של ההתבודדות, איז תוך זמן קצר קורה אצלם מהפך ממש, שכאשר ילך לישון בלי התבודדות ירגיש ממש שחסר לו חלק של היום! יזכנו ה'!

להתגעגע לחפש בקשה
הקו שישביע את נפשך השוקקה
02.5.808.321
24 שעות ביממה
מיטע, שיעורים, סיפורי התקורות, שיתות תורים, ועוד

מבקשי השם שמצאו מנחה בצל רבינו הקדוש

בצילון חמדת

מוה"ר אפרים בערנפעלד ה"ו - לעיקוואד

מדרכי האבערפעלד הי"ו, והוא אף הדיע לי שיש נגיד אחד בשם הרב זינגער טיקעט'ס לנסעים לראשונה לרביה"ק על ר"ה. אז לא היה בודקתי כלל לנסוע, אך נכנס לי בראש שיש אחד שמחלק טיקעט'ס לאומאן והדבר בגדר האפשרי.

שנה אחר כך נסעתי לארה"ק בחדשי הקיץ. גם אז היו מודעות על כך שמחלקים טיקעט'ס, אלא שאז הוא לא נתן טיקעט שלם אלא שילם חציו. היו צריכים לשלוח מסמכים שלא היו באוקראינה, עם תמונת דרכן וכו'. הענין התחיל לבעור אצלי, ואם כי האמת אומר שהעיקר לא היה מפני האמונה בגודל יקר הענין, אלא יותר מפני המצב מסביב, ובפרט שיש מי שמשלם חצי מהסכום... שלחתי את המסמכים אך הם לא אישרו את זה, אז נכנס בי חשק לעצם הענין, וכמאמרו של רביה"ק שתכלית המניעות הוא להגביר את החשק.

"רק תפילות! רק תפילות!"

היה זה שלהי חודש אלול בפרוס ימי ראש השנה שנת תשס"ח שחל אז בימי חמישי ושישי, והעת האחרון לנסיעה היה באור ליום רביעי. בבוקרו של יום שלישי ישבתי בדירה בירושלים שבור עד למאוד על שנמנע ממני הנסיעה לרביה"ק, בשעה עשר לפנה"צ מתקשר אלי יהודי מלאנדאן - שגם הוא רצה לנסוע ולא הלך לו - והוא מציע לי להתקשר לסוכן נסיעות מסויים ולשאל מה אפשר לעשות כעת, עשיתי כעצתו ומעבר לקו ענה לי בעל תשובה אחד, וברוב התרגשות הוא אמר לי בזה הלשון: "רק תפילות! רק תפילות!" באמרו שעתה אין לו מאומה להציע, אך כאשר יהיה לו הוא יחזור אלי, הודייתו לי בכל לשון ופניתי להתפלל להשי"ת שישמע קולי.

כשעה לאחמ"כ הוא חזר אלי ואמר שאין ביכלתו להשיג טיקעט ישיר לאומאן, אך יש לו טיקעט לוינא ומשם יש מעבר לקיב, קפצתי על המציאה... הטיסה היתה אמורה להמריא בשעה 12:30, והשעה מורה עתה על 11:00 בבוקר... אמרתי לעצמי שהגרוע ביותר יהיה שאפסיד את הטיסה - אז אחזור לירושלים... בלי לחשוב רבה ארזתי כמה חפצים הכרחיים עם התפילין ויצאתי לדרך.

כל הדרך מלמלתי תפילה ותחינה להשי"ת שאספיק להגיע בזמן, בד בבד כאשר אני מזרז את הדרייבר שימחר בנסיעתו, הגעתי לשם וכפי המובן - הפסדתי את הטיסה... אך אלקים חשבה לטובה.

מחזה הוד כ'עיר פארט'

למעשה כבר הייתי בשדה התעופה והתגלה לפני מחזה הוד אלפי חסידים אנשי מעשה ופשוטי עם ממלאים את שדה התעופה על כל אנפיה, כמו שטיבלאך בירושלים... אז היו צריכים ויהו כדי לנסוע, והיו אנשים רבים שלא היה להם כרטיסים ובאו שם להמתין על אישור, הם ישנו שם כמה ימים בנסיון להגיע בכל מצב.

תוך כדי הליכה מהכא להתם פגשתי במי שנתן לי מספר הטלפון של סוכן נסיעות, והוא הפגיש אותי שם עם עוד סוכן נסיעות לראות מה ניתן עדיין לעשות, הוא היה עסוק עד מאוד ואמר לי להמתין, קיבלתי קצת תקווה שאולי מכאן תצמח הישועה...

חקקתי אז בדעתי, שדבר אחד אני יודע מרביה"ק "שאין שום יאוש בעולם כלל", זה היה "הדבר" של רבי נחמן, ואם אני בדרך אליו אז לפחות אקח זאת לעצמי ולא אתיאש ואולי אצליח בכל זאת להגיע... הייתי שם יותר משמונה (!) שעות - עד שעות הערב המאוחרות, וככל שהזמן עובר מתרוקן השדה תעופה עוד ועוד, אלפי אנשים מאושרים כבר יצאו לדרך המאירה ב"אור בהירות הדרכים".

הטיסה האחרונה עומדת לצאת לדרך...

שוב נגשתי אל סוכן הנסיעות והתחננתי אליו שיכניס אותי לרשימה של הטיסות - כי רוב הטיסות היו צ'ארטערס, והוא ישב עם המפקח מחברת 'אל-על' עם לוסליף [קלסר] דפים מודפסים, ועברו ואישור כל שם ושם - והוא אמר לי להמתין בצד עד שיראה מה ניתן לעשות.

הטיסה שלפני האחרונה כבר יצאה לדרך - - -

נשארה הטיסה האחרונה לבד אשר עליה עומד לטוס גם סוכן הנסיעות המדובר, עמדותי מן הצד באמצע הלילה והמתנתי בחשש.

והישועה באה ברגע האחרון ממש, הקול מכריז שכל הרשום על טיסה זו יבוא תיכף ומיד, כך כמה פעמים, הבנתי שישנם כמה אנשים שלא הגיעו, עד שה'סופער-ווייזר' התיאש... הם לא באים, אז תעלה את השם הזה... הוא נותן לי 'בארדינג

הטיסה האחרונה עומדת לצאת, עמדותי מן הצד באמצע הלילה והמתנתי בחשש...

בעיר מאנסי

גדלתי בארה"ב בעיר 'מאנסי' כבן למשפחה חשובה שאינה משתייכת לחוג מסויים, אבי הוא אדם ירא שמים מרבים, כל התלוכותיו ושקולות ומזודות כמו הערליכע אידן של פעם.

אני בעצמי היה לי כבר בילדותי משיכה מסוימת לחסידות, בהתחלה היה זה משיכה לחיצוניות, כילד בן שבע - שמונה אהבתי ללכת לטיש, לאדמו"רים, להתעמק בתמונותיהם של האדמו"רים וכן על זה הדרך.

כמובן שככל שגדלתי הבנתי שחסידות אינה רק חיצונית, והתחלתי לחפש אחר פנימיות האמת שהחסידות טומנת בקרבה.

כבחור צעיר התחלתי להגות בספרי חסידות, כבר חיפשתי יותר להיכנס לפנימיות הענין להבין את האמת ואת התכלית, היה לי חברותא אשר אתו למדתי כל ספר ה'תניא', היינו מדברים על האמת ועל ההכליות, וכוונתי שפעם שאלתי אותו למה אין מצפים ממני להיות כמו גדול הדור - כמו למשל הגאון רבי חיים קנבסקי זצ"ל - גם אף צריך ורובה היות 'רבי חיים'... לעשות דברים עם שלימות. ואף שלמעשה הייתי חרוק משלימות, אך ליבי בער בקרבי בכיסופן ושאיפות אל השלימות.

בצל צדיקי הדוד

אחד מהחסידות שהבנתי בחסידות הוא שעל האדם להתקשר עם צדיק, עם רבי, ובכן שנים ארוכות חיפשתי מהלך בעבודה וחיפשתי רבי בשבילי. הסתובבתי במקומות רבים, הסתופפתי רבות בצילו הקדוש של הרה"ק בעל תורת מרדכי מוויניץ זיע"א, בתפילות ושולחנותיו הטהורים בימים טובים ובימי דפמרא. וידוע כמה הוא השקיע ושם דגש חזק על תורה ולימוד בהתמדה, עם שעות צעטליך וכדומה, וגם היה שם תמימות חזקה וערליכקייט. כך גם הלכתי וחיפשתי בעוד מקומות וקיבלתי הרבה דברים טובים מכולם, אך בכל זאת לא ידעתי מנוח, לא הגעתי למצב וידעיה שזה המקום שלי וזהו הדרך בה אני צריך ללכת.

עבור כמה שנים התחלתי לנסוע לכל מיני צדיקים ומשפיעים, כמו הגה"צ רבי מאטיל זילבער שליט"א מסטוטסין ועוד אחרים, נסעתי גם אל עבר ארץ הקודש בחיפוש וביקוש אחר האמת.

בישיבת 'מאור יצחק'

הנה זאת ידוע שהרבה דברים ועניינים שכבר מקובל היום בישיבות ואצל המשפיעים, מקורם הוא מרביה"ק, כמו למשל השיחה הראשונה ששמעתי בישיבת 'מאור יצחק' במאנסי מראש הישיבה הגאון רבי אפרים וואקסמאן שליט"א, בה הרחיב על הענין שכל דבר שבחור צריך, מה שזה רק יהיה, דברים גדולים או קטנים ופשוטים, על הכל ישח את לבו ויפרט להשי"ת, וזה ברור שכל זה הוא שאב מדברי רביה"ק. הוא אמר פעם איזה לשון, שאפילו אם חסר כפתור על הרעקל צריך להתפלל על זה - וכחיום אני יודע שזה היה הסיפור של מורנו הרה"ק רבי נתן זיע"א שרביה"ק אמר לו שצריכים להתפלל על זה, כנזכר בשיחות הר"ן.

כמו"כ למדתי אז בספר 'מי הבחורות' להגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, והוא מדבר שם גם על התבודדות, אני לא יודע אם הוא קורא לזה התבודדות, אבל הוא מדבר שם על דיבור להשי"ת באדיש. התחלתי לעסוק בזה, ומתחילה עשיתי זאת

בתפילת 'שמונה עשרה' ביהיו לרצון, היה לי נוסח אישי וקצת פירטתי מה שאני צריך, לא בבחינה של 'כל אשר עם לבבו ישח לפני קונן', וכדבר איש אל רעהו, אך זה היה נקודה זרימה. תמיד הייתי מבקש מהשי"ת שידריכני בצדיק ולמורה דרך אמיתי, שיראה לי איך וכיצד לעבוד אותו ית כראוי, ענין זה בער בקרבי תמיד...

כאמור הסתובבתי אצל הרבה צדיקים ומשפיעים, בפרט הייתי הרבה בחב"ד, זה די משך אותי, גם הלימוד העמוק וגם הפארברענגן וכל הנלווה לזה.

'שער היחוד והאמונה' בכיבוד 'ליקוטי מוהר"ן'

כמסופר לעיל, למדתי עם חברותא ספר ה'תניא', היה זה עת למדנו יחד 'שער היחוד והאמונה', התחברתי מאוד למה שכתוב שם, הבהירות של האמונה ומציאות הו"ה בכל העניינים ושכל העולם אינו אלא לבוש ודמיון וכו', ובאותה תקופה היה בחור בישיבה שהסתובב אצל כ"ק מן אדמו"ר מלעלוב ב"פ שליט"א (לעלוב 18) שאמר אז שצריכים ללמוד 'ליקוטי מוהר"ן', וכאשר שמע הבחור את דברי רבו הוא הלך וקנה 'ליקוטי מוהר"ן' ונדבו לקנין ספרים של הישיבה.

כל מה שידעתי על 'ליקוטי מוהר"ן' הוא שזה ספר עמוק ובלתי מושג לאנשים קטני ערך כמובן, אמנם ביום מן הימים חשבתי לעצמי לנסות ולראות מה תכנו של ספר זה. הוצאתי את ה'ליקוטי מוהר"ן' ופתחתי לרווחה... התורה הראשונה שלמדתי בחיי - תורה נ"ב... התורה הידועה של "הניעור בלילה". ורביה"ק מדבר שם על ענין אפשרי המציאות ומחוייב המציאות, וכאמור היה זה באתו זמן שלמדתי 'שער היחוד והאמונה', והרי הוא אותו ענין. ורביה"ק ממשיך ואומר שצריכים להכליל למחוייב המציאות על ידי ביטול, והו ענין ההתבודדות.

עמדותי משתומם ונרעש - - - מתחילה מפירושו הנפלא של רביה"ק במשנה חריפה כזו "הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו", לפרש ש"מתחייב בנפשו" הכוונה להכליל במחוייב המציאות, רמפנה לבו לבטלה הכוונה להתבטל להשי"ת, והוא ע"י "הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי" היינו לדבר להשי"ת...

ושוב שנית ראיתי דבר חדש ומופלא! הצדיק בספר הזה לוקח מושגים גבוהים ורמים כאלו של ביטול למחוייב המציאות, ומורידם לעובדא ולמעשה לכל אחד איך לקיימם... אז הבנתי שאין יתכן שיהיה לי שייכות והבנה בספר זה, אם כי לא חשבתי שיש לזה יתרון על שאר ספרי חסידות.

ךכרי הגה"ק מנאלאנטא זצ"ל: לפחות פעם אחת כציון רבי נחמן

והנה ב"ה שהתנגדות לא היה לי, אני בעצמי שמעתי מזקני הרבני הנגיד רבי יונה הערצאג ע"ה (בעל מפעל 'קדם' בארה"ב) שהוא היה הגבאי של הקנין ספרים בישיבתו הגדולה של הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים זצוק"ל הי"ד בעיר גאלאנטא באונגארן לפני המלחמה, והוא עצמו ציה עליו לקנות את כל ספרי רביה"ק ז"ע לקנין ספרים. זאת ועוד שח לי זקני בשם רבו הג"ל שאמר: 'כל אחד צריך לראות להיות פעם אחת בחייו בציון של רבי נחמן...' על כן אני כשלעצמי לא היה לי התנגדות.

במשך הזמן התודעתתי לליקוטי תפילות ע"י בן דודי הר"ר

עצות קדישין

יעתני ומצאתי תאמין. וקשה מה הוא לשון תאמין. הלא יכלין לראות אם מצא אם לאו? אך באמת יכול להיות שיגע הרבה ונדמה לו שעדיין לא מצא כלל ומחמת זה הוא אומר יעתני ולא מצאתי. אף על פי כן אל תאמין לו. רק יעתני ומצאתי תאמין. אע"פ שאין בידו מאומה מה שמצא. אף על פי כן תאמין באמונה שלמה שברדאי מצא הרבה!

כי יש הרבה שאין מראין לו מה שמצא עד הסוף, וגם אפילו אם לא מצא כלל עדיין, אף על פי כן מצא הרבה על ידי החיפוש והיניעה לבה, כי היניעה והחיפוש לבה אינו נאכז בשום אופן

ועל כן יעתני ומצאתי תאמין, תאמין דייקא מודש הרה"ק רבי נתן דע"א – עלים לתופה מכתב ע"א

שליט"א הנאמרים באמת ובבחינות נפלאה, בעומק המשולב עם תמימות ופשטות, ועוד כהנה וכהנה שיעוריים של חשבוני אב"ש.

ברסלב היא פריקת עול' או כבידות'?

אסיים עם סיפור אחד אשר חושבני שהוא מבטא את הנקודה: מבחורות הכרתי בחור מלעיקוד שהשתדן עם משפחה מאנ"ש מארה"ק, הוא גר בארה"ק ופעם אחת פגשתי אותו בבין הזמנים בלעיקודא, היות שכבר זכיתי לכסוף "ברסלבער כסופים" לארץ ישראל, נגישת אליו והתבטאתי לפניו בקנאות סופרים על שהוא זוכה לגור בארה"ק. הוא מבט על ואומר: מצדי הייתי חוזר לכאן, אבל מה אעשה ש"ב מגיעה מבית של חסידים ברסלב ואינה חפצה לעזוב את ארה"ק... התפלאתי ואמרתי לו: מה?! אתה מצידך היית חוזר לכאן? אתה גר באר"י ואין לך שום הרגש להיות שם? אתה הרי יושב בתוך אוצרו! לפחות תדע זאת!

כך נכנסנו לשיחת חברים על ברסלב ועל ההסתכלות שלו על מהלך זה, מבחינתו הוא סבר שברסלב הינה דרך כבידה יותר מיד, 'צריכים לעשות שעה התבודדות, צריכים להתפלל ותיקן, צריכים לקום חצות, אין זה דרך בשבילו, הוא צריך רועג ושלוחות הנפש.

אמרתי לו: הבט וראה, הפלא ופלא! בוא נצא החוצה לשמוע חוות דעת העולם" על ברסלב, הם הרי אומרים שברסלב היא פריקת עול, ואזהר אומר שהיא דרך כבידה ורצינית יותר מיד, היתכן כדבר הזה? תרתי דסתרי אהדדי?

אז הסברתי לו, שאכן דרכו של רביה"ק משולבת ומגוננת היא ביותר! לכן כאשר מאן הוא מגיע עם הקדמות ודעות קדומות הוא יכול "לדחוק" בתוך דברי רביה"ק מה שבלבו, ולקחת את המהלך הקדוש והנפלא הזה כקרדום לחפור בו, זה בכה וזה בכה, אך אם מגיעים עם הכנעה ובלי דעות והקדמות, זוכים לקבל דעת דקדושה אמיתית נקיה כסולת נקייה, עבודת ה' בטהרתה! ושלוב נפלא של העניינים באופן ובכמות הראויה, התעוררות מחד והתחזקות מאידך, המשולבים ומולכים יחד בדרך העולה בית אל!

האברך ההוא שמע את אשר בפי ונפרדתי ממנו בשלום, שנה אח"כ בראש השנה פגשתי אותו באומאן; התרגשתי לראותו ועוד יותר ממה שאמר לי שאותה שיחה היתה מפתח להתקדויות לרביה"ק!

עכ"פ מה שצריכים, זה לחפש את האמת תמיד! האמת הנקייה מה שרביה"ק מעביר אלנו בעצמו בספריו הקדושים ועצותיו הנפלאים, בלי הקדמות של זה או אחר. האמת הנצחית המונחת בתוך ספרי רביה"ק ותלמידו מורנו הרה"ק רבי נתן ז"ע, וכאשר מחפשים זאת באמת זוכים להגיע אליה!

לא הרגשתי שזה הענין שלי, אני לא הרגשתי ברסלבער חסיד שאני חייב לנסוע, עם כל זה היה שונה לגמרי, זה היה עם חיפוש וביקוש, הייתי יותר בעניינים.

גדולי תורה בלי רעש ופרסום!

התארחתי עם חמי שליט"א ואת הסעודות סעדתי יחד עם אברכי הכולל, שם התוודעתי לדבר מופלא המצוי בין אנשי שלומינו מה שלא רואים כ"כ בשאר מקומות; ישנם אברכים הנראים כלפי חוץ דומים ושונים לכולם, אין בהם משהו מיוחד ואין רעש סביבם. הם עצמם מרגישים כמו כולם, וגם מתייחסים אליהם כמו כולם. אך כאשר הם פותחים את פיהם לומר את אשר בלבבם, או אז אתה מבין שהם מלאים וגדושים בתורה ויראת שמים, תלמידי חכמים וגדולי תורה מופלאים, בין בדיעות נרחבות בנגלה ובפנימיות, ועם כל זאת אין הם עושים מעצמם כלום!

אם הם לא היו חסידי ברסלב, כבר היו מפורסמים ושייעו אידן, וכאן הם מסתובבים כמו כולם! הדבר הזה מאד מאד תפס אותי, וחשבתי: בחבורה כזה אני רוצה להיות!

הבלבולים - סימן שאתה בדרך

בזמן החורף לאחר מכן, כאשר הבנתי שאולי מקומי כאן אצל רביה"ק, אז התחילו הבלבולים למיניהם, תקופה ארוכה הסתובבתי עם מניעות המוח רבים מאד, אמנם השי"ת ריחם עלי ברוב רחמי וחסדיו, עד שהחלטתי בדעתי שאכן זהו הדרך חיים בשבילי! כאן הוא המסילה אשר תוליכני לדרך מבטחים! ומאז עד עתה אני נמצא על הדרך, בחיפוש וביקוש אור פני הצדיק, לחפש את האמת בכל עת ובכל זמן!

והאמת והבלבולים הם סימן שמתחיל משהו... פעם כשחזרתי מראש השנה וסיפתי לחברותא שלי על כל מה שהולך שם, התפלית והריקודין וכו', אזי הוא - כרואה מבחוץ - התפלא מאד על המהלך ה'מוזר', אך הוא אמר שהוא חייב לבוא אצח ולראות זאת כמו עיני, ואכן לקראת לבנה הבאה היות התכונן לבוא, ועל אף שידעתי שהוא אינו מוזכר והוא בא רק כדי לראות מבחוץ, מ"מ משכתי אותו לשמוע שיחות מחשובי אנ"ש על גדול יקרת ראש השנה של רביה"ק. וראו זה פלא! באמצע ראש השנה הוא ניגש אלי ואומר לי: "אפרים, אני כל כך מבלבל, אני כל כך מבלבל, אני לא עומד בזה!" נתתי שמחה בלבי כאשר שמעתי זאת! כי כאשר מתחילים בבלבול, זאת אומרת שאתה מרגיש שיש כאן משהו! אתה מכיר שיש כאן אמת כשלהוא. אמרתי לו: "עכשיו אנחנו בדרך"...

כי הבלבולים המה ג"כ מהשי"ת לטובה, זה תיקון נפלא לברר האמת לאמתו וללכת עמה, והאמת עד לעצמו!

הרי רביה"ק 'מוכר' רק אידישקייט ותו לא מידר

ומאז כבר התחילו התמימות להתיישב, כמו למשל מה שהפריע לי מעונן כל מיני אנשים שונים שמוצאים את מקומם בברסלב. אזי אדרבה, התחלתי לראות את ההתפארות בזה. ובעומק יותר - הרי אנשים כאלו ברובם המכריע אינם מתחשבים במה שהעולם אומרים, ובכן הסברא אומרת שאם הם נמשכים לברסלב, הרי שהם החליטו ללכת עם האמת שלהם, האמת שלהם נמשך לה, והאמת הוא שאם כולם היו נמשכים אחר האמת שלהם בלי לחשוב מה הבריות אומרות עליו, כבר היו מוצאים את מקומם הראוי.

הרי רביה"ק 'מוכר' רק אידישקייט ותו לא מיד, אמת של ציות לשולחן ערוך במלוא מובן המילה, אמת של אמונה טהורה, אמת של תפילה ושיחה בינו לבין קונו, אמת של התחזקות ושמחה, ואילו לא היו מניעות מ'מה יאמרו', היו רבים נמשכים אחר האמת הפשוט הזה, כי דרכי חיים לפנינו ומי פתי יטה מדרך זו.

ואחד מיסודי היסודות שמקבלים אצל רביה"ק הוא החיפוש אחר האמת, להיות תמיד במקום של חיפוש. כל עוד אנחנו בעולם הזה, כל עוד אנחנו חיים, צריכים להיות במקום של חיפוש וביקוש. למצוא את האמת, את הנקיות, התמימות והפשטות.

וכאשר מתמידים ללמוד בספרי רביה"ק והולכים בעצותיו הק' וחפצים באמת ללך בדרך אמת, אזי מתיישבים כל התמימות וכל הבלבולים, כי כאשר מבקשים בכל לב להגיע לדרך האמת זוכים להגיע אליה!

מבזבזים שניעות רבות ע"י שמיעת שיעורים מאנ"ש, כל פעם שהגיעו לעירנו ע"ה"ת לייקוואד הלכתי לשמוע אותם, וברברט שיעוריו הנפלאים של הרה"ק רבי אליעזר חעשין

פעם' ואומר לי לרוץ אל עבר שער העליה... הייתי בתדהמה מוחלטת... זה היה ממש מרגע אחד למשנהו... אפילו לא דיברתי עמו על כסף, הוא אמר לי: אחרי יום טוב נדבר... זה אפילו לא היה 'הלך חזור', כלום... בלי טיקעט - רק 'באדינג פעם' שהסוכן נתן לי ותיאם עם הסופער ווייער', ישועה גדולה ומופלאה ברגע האחרון ממש.

ישבתי על הטיסה והייתי אחוז רגשות עליליים ומרוממים על ה'נס' המופלא הזה, ש'הפסדתי את הטיסה לרוינג, הכיתי להמתנה של שעות ארוכות בתפילות ותחנונים... אכן רק בתפילה...

הרושם העז מימי ראש השנה

מי ראש השנה עברו בהתעלות ב"ה, והגם שעדיין לא הייתי מקושר לרביה"ק, אלא יותר באופן של לראות ולחוות "ראש השנה באומאן", אך מי"מ סגפתי הרבה טוב. לראשונה הייתי עד לגמון רחב כל כך של יהודים מכל הגוונים ומכל המקומות, התמימות והפשטות של העמק אידן וכו' וכו', התפילות המרוממות והריקודים עשו עלי רושם.

חזרתי לארץ ישראל, והגם שהדירה בה שהיית היה בסמיכות להשוה"ל במאה שערים לא מצאתי את עצמי עד אז נכנס לשם, אמנם עתה אחר שכבר הייתי על ראש השנה כבר הרגשתי יותר שייכות, הייתי נכנס לשם יותר, ועם הזמן הכרתי שני יהודים חשובים ויקרים וקבעתי עמם חברותא, הלא המה הרה"ר בנימין קוגלמן הי"ו, והרה"ר יחיאל מאיר פראנק הי"ו, שניהם מלאים וגדושים בספרי רביה"ק ותובנות חיים. עם ר' יחיאל מאיר - המכונה אצל העולם חליק פראנק - הייתי מבלה הרבה בשיחות חברים, בימי חול ובשבתות, הייתי כמעט בן בית אצלו באותו תקופה. האמת שלמדתי איתם נגלה, אך כמובן שבשיחות חברים הגענו תמיד ללבן הבלבולים והקושיית על ענין רביה"ק, והשיחות והטענות שיש בזה.

השידוך שבא דוקא כגלל אומאן ר"ה

אם חשבתי שהנסיעה לאומאן תהיה מניעה לשידוך שלי, הרי שהיפך הוא הנכון.

באמצע זמן החורף עלתה הצעה על השולחן, הורי שיחיו אמרו לי שישנה הצעה של משפחה שייכת לברסלב ושאלו אם זה מפריע לי... כי הגם שנסעתי לאומאן הם לא ידעו כמה אני מקושר ומקורב כבר לברסלב, אמרתי שהגם שאיני ברסלבער חסיד אך אין לי התנגדות עליהם.

בצד השני היה יותר פלא; דודי הרה"ר נתן האבערפעלד הי"ו הוא ברסלבער חסיד זה רבות בשנים, מחשובי המתפללים בבית מדרשינו במאנסי, וחמי שליט"א ג"כ מתפלל שם בבניה"ד. ובכן כאשר עלתה הצעה הם שאלו אותי - היות שהוא דודי - עלי, ותיכף אמר דודי שהייתי על ראש השנה אצל רביה"ק... וכאשר שמע חמי על כך הוא הבין שיש לי שייכות עם רביה"ק, וזה גרם לו לברר יותר עלי, ובי"ה בסיעתא דשמיא באתי בבית האירוסין בשעטר"מ.

למעשה, אליבא דאמת לא ראיתי את עצמי אז כברסלבער חסיד, רק היה לי שייכות ולמדתי עם אברכים מאנ"ש וכן הלאה.

בעיר התורה לעיקאווד

התחנתתי בקיץ שאח"כ בשעטר"מ, וקבעתי מקום מגורי בלעיקאווד. באחד הימים ניגש אלי בן דודי מצד חותני וסיפר לי על כולל אברכים של חצי יום, שיושבים ולומדים יחד שעתים 'ליקוטי מוהר"ן' בעיון ואח"כ גמרא, ומתן שכרה בצידה באופן נאה ומכובד של 800 דאלער לחודש. האמת אומר שמה שמשך אותי בעיקר היה התשלום, ואילו על 'ליקוטי מוהר"ן' אין לי התנגדות, ואם כן למה לא? נכנסתי לכולל וממילא נכנסתי יותר לענין של רביה"ק וביורו הבלבולים שהפריעו לי.

היה זה בחודש באלול וההכנות אצל אנ"ש לקראת הנסיעה הקדושה לאומאן ראש השנה הורגש היטב באורי הכולל, אני כשלעצמי לא חשבתי לנסוע כי לא הייתי מקושר לענין, אך בני דודי חזקו בי לשכנעני על כך. שאלתי את ב"ב והיא הסכימה על אף שהיה זה בשנה ראשונה, כך נסעתי יחד עם חמי שליט"א ושאר בני משפחה. זאת ועוד, כבר היה לי חביא שלימה של אברכים שהכרתי מקודם.

שנה זו היתה שונה לגמרי משנה שעברה, אז באתי בעיקר למען המצב שמסביב ולא לעצם הענין, לא כן בשנה זו כבר הייתי מקושר יותר לרביה"ק, למדתי את הספרים והבנתי על מה ולמה נוסעים אלפי אנשים לצינון הקדוש, הגם שאני מצדי

האירה עיני

שאלות ותשובות עם משפיעי א"ש

הרה"ח רבי שאול סירוטה שלישיא

הלא ידוע הוא שלא המדרש עיקר אלא המעשה, ולאחר שזכינו שמורנו הרה"ק רבי נתן ז"ע חיבר ספר "ליקוטי עצות" שהוא חלק המעשי היוצא מ"ליקוטי מוהר"ן", מה לנו עוד להתעמק ולעסוק ב"ליקוטי מוהר"ן" גופא, הלא טוב לנו עבוד את ה' בעובדא ומעשה מלהתעמק באריכות דברי רביה"ק?

רגליו, הכוונה לרוח הצדיק שיש בלב כאשר מביאים אותו לעולם העשייה, דהיינו שהאדם מחיה את עצמו באמונת חכמים, הוא שמח עם הצדיק, הוא שמח עם העצה שלו, עד כדי שזה מביא אותו לריקודים, זה ממתיק את הדין בשרשו!

זה כבר תמונה אחרת לגמרי! ובוודאי בלי ספק שכאשר האדם רוקד הוא ממתיק דינים בזה, אך כאשר הוא לומד את התורה היטב על כל ההיקף מסביב, הוא מבין עד היכן הדברים מגיעים! הוא רואה בכל עבודה את הדינים שיכול להיות ח"ו ואת ההמתקה שיכולים לפעול תמיד!

אז הוא מבין בעצמו שצריך לצעוק להשי"ת בחזקה! על כלליות העלמת אור הצדיק ורוחו בעולם! ועל פרטיות העלמת אור הצדיק אצלו!

הוא מבין שצריך "המחאת כף וריקודים" הוא להכניס שמחה על זה שיש לנו כאלו צדיקים שגילו עצות נפלאות כאלו! הוא מחזק את עצמו

אם אדם רוצה להצליח ולהגיע למשהו, עליו ללמוד את התורה בליקוטי מוהר"ן שמדבר מזה, וזה מסוגל מאוד שיזכה אכן להגיע לקיים עצה זו, כי רביה"ק המשיך תורתו ממקום גבוה שיש לזה כוח גדול ונפלא עד למאוד

באמונה בצדיק, לחזק ולעורר את רוח הצדיק שיש לו בלב! שיצא מהתעלמותה גם בחיצוניות! עד כדי כך שזה יגרום לו לרקוד! "נשא לבו את רגליו!" זהו ההמתקת הדינים!

הרי קמן שכאשר לומדים את העצה רואים שזה עצה אחרת ועמוקה לגמרי! וכך הם פני הדברים בכל העצות של רביה"ק, מבינים שהעצה הכתובה בתמצית ב"ליקוטי עצות" טומנת בקרבה לימוד עמוק ונפלא עד מאוד!

כמובן שישנם עוד חלקים - אך כעת נסתפק בזה, ויה"ר שנזכה להיבדק בלימוד ספרה"ק זה שהוא אתחלתא דגאולה, עדי נזכה לשלימות הגאולה בקרוב, אמן.

ניתן לשמוע השו"ת בטוב טעם ודעת בקו המערכת, שלוחה 9:72

על ידי הלימוד בעיון כל אחד לפי ערכו. והאמת שקשה להסביר זאת באריכות, ונסה ממש בקיצור נמרץ ע"י דוגמא קטנה.

למשל, ידועים דברי רביה"ק בתורה ל' ש"על ידי המחאת כף וריקודים נמתקים כל הדינים", ורביה"ק התבטא ואמר אחרי התורה: "כך אמרתי כך אמרתי", לרמז שמתכוין בתמימות ובפשטות שעל ידי שירקוד בשמחת פורים הולכים להמתיק הדינים, היה אז גזירות הקאנטאניסטן - גזירות הגיוס שחטפו ילדים, כל הגזירות הפונקטין, שהיו צריכים להמתיק את הדינים.

ואכתי בואו חשבון, אם יעשו מזה פיסקא בפשיטות בליקוטי עצות: "על ידי המחאת כף וריקודים נמתקים כל הדינים", זה השורה הראשונה של התורה, זה עצה פשוטה מאוד! אם מישוה רואה שמתגברים הדינים, שירקוד וימחה כף אל כף! והוא אמת ויציב, אך כאשר לומדים את התורה היטב מקבלים תמונה חדשה לגמרי! מבינים מהו "דינים", על אלו דינים מדברים, מבינים את המהות של הריקודים והמחאת הכף, מקבלים תמונה חדשה בעצם המהות של העצה.

רביה"ק מבאר שם שעיקר הדינים הנעשים בעולם הכוונה לחזק אף, והוא נעשה על ידי עבודה זרה, פגם אמונה, ופירוש פגם אמונה הוא פגם אמונת חכמים, שלא רוצים ללכת לצדיק שיתפלל עליו, וזה מביא דינים בעולם, שהאדם לוקח את המלכות לעצמו ואינו הולך לצדיק שיתפלל בשבילו, אלא הוא מתגאה ופוגם באמונת חכמים בגאוותו, וכמובאר שם שזה הענין של עמלק, הגאווה, עשה עצמו אלוה, כי כל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה, והגאווה שיש לאדם שאין לו ביטול ואמונת חכמים כראוי, זה מה שמביא את הדינים בעולם רח"ל - וידוע שהגה"ק מטשערין זיע"א אמר שמרומז כאן על המחלוקת על הצדיקים שהיה בשעתו שזה גרם לגזירות האלו - וזה התעוררות גדולה לכל אדם, שכמה שהוא מתנהג בגדלות ואינו משבר את עצמו בהכנעה וביטול לצדיק, זה גורם חלילה לדינים בעולם.

ואילו ע"י המחאת כף וריקודין ממתקים הדינים - ומבאר רביה"ק שפירושו הוא ש"נשא לבו את

אליבא דאמת הוא סוגיא רחבה ועמוקה, אך נתמקד ב' תשובות ממוקדות להאיר באור יקרות את לימוד ספרה"ק "ליקוטי מוהר"ן" בנוסף - או לפי האמת "כעיקר" - לקיום העצות היוצאים ממנה.

[א] בדרך סגולה: הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א בהקדמת ספרו 'ביאור הליקוטים' מדבר על זה ואומר שרביה"ק בתורתו הוריד השרשים של יסוד הלימוד והעצה שבדבריו, להורות הדרך מהיכן נמשך עצה זו בתורה ובשרשיה, והיות שהתורה היא רפואת הנפש נגד היצה"ר, כמאמר חז"ל 'בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין, ובעיקר זה הולך על התורה שמגלים הצדיקים, אז עצם הלימוד הוא רפואת הנפש! כלומר, כדי לזכות ללכת בעצה זו והיא תפעל לעמוד נגד היצה"ר, צריכים ללמוד את היסוד עליו הכל בנוי.' (יע"ש מה שמאריך בה גם בהקדמה לתורה ס).

למשל אם אדם רוצה להכניע את היצה"ר, לגלות מלכות דקדושה ולהסתכל בשכל שיש בכל דבר, כמבואר כל זאת בלקו"מ תורה א', אזי אם הוא רוצה להצליח להשיג ולהגיע לזה, עליו ללמוד את התורה כראוי, לומר את ה'ליקוטי תפלות' על זה - אז זה מסוגל מאוד שיזכה אכן להגיע לקיים עצה זו, דהיינו שהעצה פועלת בכוח דברי רביה"ק שלמד.

כי רביה"ק המשיך אותו ממקום גבוה מאוד שאין לנו שום השגה, וכשעושים מתורות כאלו תפילות - יש לזה כוח גדול ונפלא עד למאוד, (וכמובא בסוף השתפכות הנפש בהרחבה גדולה מדברי מוהר"ן).

ובעת הלימוד יש לכוון - (כמו שמוהר"ת אומר בהלכות כבוד רבו ע"י דברי רביה"ק בלקו"מ תורה י"ד) שהתורה של הצדיק יאיר בנשמתו ויביא את הרפאות הנפש שצריך להביא על עצמו! וכידוע שרביה"ק המשיך גם בגשמיות רפואות ע"י התורה שלו, (כמו שרבי אברהם ב"ר נחמן מרמז שם לפני תורה ס), כי התורה של הצדיק זה השורש שמשם נמשך כל העצות!

זה החלק הסגולי.

[ב] זאת ועוד יש להבין שבמהות העצה כאשר לומדים אותו בעיון רואים שזה שונה לגמרי ועמוק הרבה יותר, ולפעמים רואים שבתחילה לא הבינו כלל את העצה, כי הלימוד ביסודי הדבר מגלה את העצות באמיתיות, מבינים את החסרון על מה הולך העצה, ומבינים את העצה על זה, וזאת

<p>על הטוב זכר מחיר: חיים קולונער בית שמש</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: דוד גולדמאן בית שמש</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: חיים אנשיין ירושלים</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: יואל פוקס בית שמש</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת אירוס בני למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: יחזקאל קיפניס ירושלים</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: אהרן שפירא ירושלים</p> <p>שתים 500 גליונות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>	<p>על הטוב זכר מחיר: ברכת מזל טוב אליעזר זוסיא גודלסקי ירושלים</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ש ימלא ה' כל משאלת לבי לטובה</p>
--	---	---	---	---	--	---